

RINGERIKE KOMMUNE

VURDERING AV INNSPILL TIL FORSLAG TIL PLANPROGRAM FOR OG OPPSTART AV 502 Detaljregulering for ny hovedbrannstasjon på Hvervenmoen

Oppsummert og kommentert av forslagsstiller 09.11.2023

Kommentert av kommunedirektøren 10.11.2023

Liste over innspill

Nr.	Navn	Dato
1	Statsforvalteren i Oslo og Viken	23.10.2023
2	Viken fylkeskommune	31.10.2023
3	Statens vegvesen	29.09.2023
4	Statsbygg	24.10.2023
5	DSB	14.09.2023
6	NVE	17.10.2023
7	Mattilsynet	23.10.2023
8	Hole kommune	29.09.2023
9	Forum for natur og friluftsliv (FNF) Buskerud	23.10.2023
10	Ringerike orienteringslag	22.10.2023
11	BCC Hønefoss	21.10.2023
12	AKA	23.10.2023
13	Kathinka Mohn	10.09.2023
14	Kristian Øveren	12.09.2023
15	Håkon Lindstad	18.09.2023
16	Karin Elisabeth Møller	22.10.2023
17	Ståle Hansteen	22.10.2023

Oppsummering av innspill	Forslagsstillerens kommentar	Kommunedirektørens kommentar
1 Statsforvalteren i Oslo og Viken		
Statsforvalteren mener at arealet bør avklares i kommuneplanen før det arbeides videre med detaljreguleringen for en ny brannstasjon på Hvervenmoen.	Dette planarbeidet pågår parallelt med kommuneplanarbeidet. Arealet er i forslag til kommuneplan satt av til brannstasjon. Kommuneplanarbeidet ligger i prosess foran detaljreguleringen og den lå ute til offentlig ettersyn med høringsfrist 6.11.2023. Forventet vedtak av	Tas til orientering. Kommunestyrets vedtak 23.06.2022 om at det skulle startes opp regulering av denne tomte, var blant annet basert på mulighetsstudie hvor det var vurdert ulike alternative lokaliseringer. Kommunen mente at det var viktig å komme i gang med å regulere tomte for å få på plass en brannstasjon som oppfyller regelverkets krav til innsatstid og HMS. Kommunedirektøren, ved planavdelingen, sørger fortløpende for at all relevant informasjon og

	<p>kommuneplanen er vinteren 2024.</p> <p>Det er i den forbindelse skaffet til veie oppdatert kunnskapsgrunnlag om naturverdier i forslag til nye utbyggingsområder, bl.a. for brannstasjonen. Kartleggingsresultatene vil bli tilgjengelige i Naturbase i februar og dette vil inngå som en del av vår konsekvensutredning.</p>	<p>dokumentasjon i forbindelse med kommuneplan-arbeidet vil bli viderefremmet til forslagsstiller og konsulenter i reguleringsplanen.</p>
<p>Statsforvalteren er positiv til at flere temaer skal konsekvensutredes, bl.a. friluftsliv, jordvern og naturmangfold.</p>	<p>Tas til orientering.</p>	<p>Tas til orientering. Metoder for hvordan de ulike temaene skal utredes er beskrevet nærmere i planprogrammet.</p>
<p>Statsforvalteren mener at vurdering av alternative lokaliseringer er en viktig del av konsekvensutredningen og at dette også er viktig for å sikre fremdrift for etablering av ny brannstasjon.</p> <p>Statsforvalteren anbefaler sterkt at planområdet blir utvidet mot nord og at hele næringstomta med gbnr. 38/200 blir tatt med i planarbeidet.</p>	<p>Forslagsstiller ønsker ikke å utvide planområdet da det er gjort politisk vedtak på at brannstasjonen skal plasseres innenfor det arealet som det nå er varslet oppstart planarbeid på. Vedtaket ble fattet på grunnlag av utarbeidet mulighetsstudie i januar 2021. I mulighetsstudiet er det vurdert alternative lokasjoner for brannstasjonen. Mulighetsstudiet ligger også til grunn for planarbeidet.</p>	<p>Kommunedirektøren er enig med forslagsstiller om at det er riktig å følge opp det politiske vedtaket fra kommunestyret 23.06.2022 om reguleringsplan for brannstasjon på denne tomte.</p>
<p>Naturmangfold og friluftsliv: Det går frem av høringsdokumentene at den fredete og sterkt truede (EN) arten bittergrønn er dokumentert i området. Siden arten lett kan forveksles med tyttebærplanten, så er det viktig at kartlegging av området gjøres med riktig fagkompetanse og på riktig tidspunkt på året. I planprogrammet står det at miljøtemaene skal konsekvensutredes i tråd med metodikken til Miljødirektoratet, jf. veileder M-194. Statsforvalteren skriver at de legger til grunn at dette innebærer artskartlegging i</p>	<p>Kapittelet om utredningstemaet naturmangfold i planprogrammet er oppdatert etter at planprogrammet var på høring og offentlig ettersyn. Se kapittel 5.2.2 i planprogrammet.</p>	<p>Kommunedirektøren er enig i forslagsstiller endringer av planprogrammet etter høring og offentlig ettersyn av planprogrammet</p> <p>Når det gjelder friluftsliv skal det ifølge planprogrammet utarbeides en friluftslivsutredning i henhold til gjeldende metodikk i Miljødirektoratets veileder M-1941. Detaljer om dette står nærmere beskrevet i kapittel 26 i planprogrammet.</p>

området med et spesielt fokus på denne arten.		
Statsforvalteren mener at det er svært uheldig at det er fattet vedtak om nydyrking av to store arealer mot sør hvor planten bittergrønn er dokumentert. Nydyrking av disse arealene er nok et eksempel på at arealendringer og inngrep i naturen er en av de største truslene for naturmangfoldet.	Til opplysning så har bonden Håkon Lindstad trukket hele søknaden om nydyrking	Høringsuttalelsen fra Statsforvalteren er formidlet videre til landbrukskontoret i kommunen. Kommunedirektøren er opptatt av at ulike tiltak på Hvervenmoen ses i sammenheng når det gjelder samlede virkninger på naturverdier og friluftsliv.
Både hensynet til friluftsliv og naturmangfold er viktige interesser som må ilegges betydelig vekt. Statsforvalteren ser at det er fremhevet i saken, noe de mener er positivt.	Når det gjelder friluftsliv skal det ifølge planprogrammet utarbeides en friluftslivsutredning i henhold til gjeldende metodikk i Miljødirektoratets veileder M-1941. Detaljer om dette står nærmere beskrevet i kapittel 5.2.1 i planprogrammet.	Tas til orientering. Naturmangfold og friluftsliv er svært viktige temaer i planprosessen og det er viktig at dette blir utredet grundig.
Statsforvalteren informerer om at de vil vurdere innsigelse til et planforslag hvor konsekvensene for viktig naturmangfold er store.	Tas til orientering.	Tas til orientering.
Jordvern: Statsforvalteren er positive til at jordverninteresser skal utredes som en del av planarbeidet. Store deler av arealer består av dyrkbar mark. Det er ikke dermed sagt at området bør tas i bruk til dyrking, men at området har stor verdi som en mulig reserve for senere tider. Statsforvalteren viser til føringer og mål for jordvern.	Tas til orientering.	Avbøtende tiltak, herunder plassering av bygg innenfor tomten vil kunne være aktuelt i denne saken.
Overvann og klimatilpasning: Statsforvalteren anbefaler å benytte klimaprofiler fra Norsk klimaservicesenter aktivt i planarbeidet og Miljødirektoratets veileder.	Tas til orientering.	Tas til orientering. Kommunen har i oppstartsmøtet krevd at det skal lages en egen fagrapport for overvann, vann og avløp i planarbeidet.
Statsforvalteren viser til statlige planretningslinjer som ser ut til å være relevante føringer for planarbeidet.	Føringer gitt i statlige planretningslinjer vil bli etterkommet.	Planmyndigheten i kommunen krever alltid i oppstartsmøter at statlige planretningslinjer skal legges til grunn i reguleringsplaner.

2 Viken fylkeskommune		
Fylkeskommunen informerer om tidligere uttalelse til en annen lokalisering – Eplehagen. De viser til at de gikk imot det alternativet blant annet pga. jordvern og kulturlandskap, samt arkeologi.	Tas til orientering.	I tillegg til fylkeskommunen, ble alternativet sendt til Statsforvalteren for uttalelse. Det var kun alternativet ved eplehagen som ble sendt til uttalelse til myndighetene i forbindelse med mulighetsstudiet. For mer detaljert informasjon se mulighetsstudien .
Friluftsliv: Fylkeskommunen informerer om at alternativet på Hvervenmoen sør er et viktig friluftsområde. Hensynet til natur og friluftsliv må vektlegges i det videre arbeidet med konsekvensutredningen.	Tas til orientering. Se svar til Statsforvalteren vedrørende naturmangfold og friluftsliv.	Kommunedirektøren viser til sin kommentar til Statsforvalterens punkt om friluftsliv.
Jordvern: Fylkeskommunen påpeker at deler av området består av dyrkbar mark, og at de har nulltoleranse for omdisponering av areal som går på bekostning av matproduksjon og biologisk mangfold. Fylkeskommunen mener det er viktig å vurdere andre lokaliseringer, f.eks. arealer innenfor det regulerte næringsområdet som ikke er tatt i bruk.	Se svar til Statsforvalteren vedrørende utvidelse av planområdet.	Kommunedirektøren viser til sin kommentar til Statsforvalterens punkt om jordvern.
Samferdsel: Fylkeskommunen viser til uttalelse fra Statens vegvesen.	Tas til orientering.	Tas til orientering og kommenteres nærmere under innspillet til Statens vegvesen.
Nyere tids kulturminner: Ingen merknader.	Tas til orientering.	Tas til orientering.
Arkeologi: Fylkeskommunen informerer om at det er registrert en lokalitet med automatisk fredete fangstgroper (ID229716). Fangstgropene er lagt under en hensynssone H570 med tilhørende bestemmelse der hensikten er bevaring av kulturminnene. Fylkeskommunen anser at planen tar tilstrekkelig hensyn til de automatisk fredete kulturminnene.	ID229716 befinner seg på Follummoen. Det antas derfor at innspillet tilhører områderegulering for Follummoen som var på høring og offentlig ettersyn i perioden 09.09.–28.10.2023.	Tas til orientering.
3 Statens vegvesen		
Kommuneplan: Det er viktig at områder for ny utbygging er vurdert i en større sammenheng	Se svar til Statsforvalteren	I forslag til ny arealdel som har vært på høring ligger arealet inne som offentlig tjenesteyting. Adkomstveg

<p>med hensyn på samordnet areal- og transportplanlegging. Grunnlag bør være godkjent i kommune(del)plan.</p>	<p>vedrørende arbeid med kommuneplanen.</p>	<p>og utrykningsvei blir ikke avsatt i kommuneplanen siden plankartet ikke viser lokalt vegnett.</p>
<p>Trafikkanalyse: Regulering av ny virksomhet medfører vanligvis økt trafikkbelastning i kryss og avkjørsler, og de trafikkmessige virkningene av planen må dokumenteres nærmere. For større utbygginger vil det ofte være nødvendig med en trafikkanalyse. Forholdet til kollektivtrafikk og trafiksikkerhet for myke trafikanter (herunder skoleveger) må avklares.</p>	<p>Det vil bli utarbeidet en trafikkanalyse i forbindelse med konsekvensutredning av planforslaget. Der vil vi se nærmere på forhold som er nevnt her.</p>	<p>Tas til orientering. Trafikk er et svært sentralt tema i planarbeidet.</p>
<p>Detaljplan: Langs riksveger kreves minimum 8,0 m utenfor vegkant regulert til «annen veggrunn - tekniske anlegg». Det må også sørges for tilfredsstillende overvannshåndtering fra området, inklusive nødvendige kryssinger av riksveg. Normalt kreves teknisk detaljplan som grunnlag for regulering av tiltak på/inntil riksveg, og slik detaljplan anbefales sendt til Statens vegvesen for forhåndsvurdering. Eventuelle fravvik fra vegnormalene krever fraviksbehandling med godkjenning før planen sendes på offentlig ettersyn.</p>	<p>Krav til utforming langs riksveg vil bli etterkommet.</p> <p>Det skal utarbeides en egen VA-plan med løsninger for overvannshåndtering i forbindelse med planarbeidet.</p> <p>Teknisk detaljplan av tiltak på/inntil riksveg vil bli utarbeidet og sendt til Statens vegvesen for forhåndsvurdering.</p>	<p>Tas til orientering.</p> <p>Kommunen har i oppstartsmøtet krevd at det blir utarbeidet en fagrapport for overvann, vann og avløp og at nødvendige tiltak blir tatt med inn i reguleringsplanen.</p>
<p>Gjennomføringsavtale: Endringer på vårt vegnett må regnes med å bli forlangt gjennomført før området kan tas i bruk, og det må inngås gjennomføringsavtale med Statens vegvesen før tiltak kan iverksettes.</p>	<p>Eventuell gjennomføringsavtale vil bli inngått hvis behov og tiltak vil ikke bli satt i gang før en slik avtale foreligger.</p>	<p>Tas til orientering.</p>
<p>Byggegrenser og støy: Normal byggegrense for riksveger er nå 50 m med mulighet for vegmyndigheten til å fastsette økt generell byggegrense til 100 m. Byggegrensen skal mellom annet vurderes i forhold til støysituasjonen i det aktuelle området. For regulering av støyømfintlige formål nær riksveg kreves støyforholdene</p>	<p>Tas til orientering. Det skal gjennomføres støyberegninger og støyvurderinger av planlagt bebyggelse og veianlegg i forbindelse med planarbeidet. Støyvurderingen skal inneholde forslag til hvilke støyreducerende tiltak som bør gjennomføres i</p>	<p>Kommunedirektøren viser til føringer i oppstartsmøtet på side 21 om støy. T-1442 skal følges.</p>

dokumentert og nødvendige tiltak innarbeidet i planen.	tilknytning til tiltaket, og effekten av disse.	
Avslutning: Det må påregnes innsigelse fra Statens vegvesen mot eventuelt planforslag som ikke er i samsvar med nasjonale hensyn eller viktige parametere i vegnormalene.	Tas til orientering.	Tas til orientering.
Statens vegvesen har i tidligere møter stilt seg positiv til en utrykningsveg («blålysavkjørsel») ut på E16, på visse vilkår, av hensyn til ønsket om kort responstid ved utrykninger. Eventuell nedsatt fart på E16 vil trolig ikke tillates som permanent løsning, men må trolig etableres med variable skilt der nedsatt fart iverksettes ved utrykning. Tilfredsstillende kryssing av gang-/sykkelvegen må løses i planen.	Forslagsstiller er fornøyd med at SVV har stilt seg positiv til en utrykningsveg ut på E16 da det muliggjør kort responstid ved utrykninger. Vilåårene som er satt vil bli imøtekommet.	Tas til orientering. Planarbeidet vil utrede videre detaljer om blålysavkjørselen.
Statens vegvesen presiserer at en rundkjøring på E16 er i strid med vegnormalene, og er ikke et aktuelt kryss. Alle fravik fra vegnormalene på riksveg krever fraviksbehandling av Vegdirektoratet før planen legges ut til offentlig ettersyn, og ellers skal det fremmes innsigelse mot planen dersom fravik ikke er gitt.	Tas til orientering. Rundkjøring er ikke lengre aktuelt.	Tas til orientering. Trafikkanalysen i tillegg til andre utredninger, særlig om naturmangfold og friluftsliv blir viktig i valg av adkomstveg.
All normal trafikk til/fra ny brannstasjon må forutsettes via det ordinære toplan-krysset med E16. Foreslått areal for ny atkomstveg synes å ville få en uheldig/vanskelig tilknytning til Monserudveien, da den kommunale vegen her er bratt og ligger i en sving ved tilknytningspunktet. Det er imidlertid kommunen som er fraviksmyndighet for kommunale veger. Vi vil fortrinnsvis anbefale at ny hovedbrannstasjon tilknyttes Hvervenmoveien.	Forslag om atkomstveg til hovedbrannstasjonen via Hvervenmoveien istedenfor Monserudveien vil bli sett nærmere på som en del av trafikkanalysen. Det er tatt høyde for en slik løsning innenfor varslingsgrensen og derfor mulig å velge en slik atkomstløsning i planforslaget.	Tas til orientering. Det er viktig at begge alternativer blir vurdert.
I planmaterialet er det også antydnet et nytt næringsareal i tilknytning til ny hovedatkomst. Vi er svært skeptiske til et nytt næringsområde, som trolig ikke kan aksepteres på grunn av at området Hvervenmoen allerede	I forslag til kommuneplanens arealdel er det avsatt et nytt næringsareal vest for foreslått brannstasjon. Varslingsgrensen	Nytt næringsareal er med i planforslaget som ble sendt på høring, men dette er ikke avklart ennå. Relevant informasjon i forbindelse med kommuneplanens arealdel vil

<p>er planlagt slik at forventet turgenerering vil overskride akseptable verdier for trafikkavvikling. En trafikkanalyse må ta hensyn til forventet generell trafikkvekst og alle allerede godkjente utbyggingsplaner som videreføres i området.</p>	<p>omfatter deler av området som er avsatt til nytt næringsareal. Regulering av næring er derimot ikke en del av denne planen.</p> <p>En trafikkanalyse vil ta hensyn til forventet generell trafikkvekst og alle allerede godkjente utbyggingsplaner som videreføres i området.</p>	<p>bli viderefremidlet til forslagsstiller i reguleringsplanen for brannstasjonen.</p>
<p>Statens vegvesen forutsetter at eksisterende bolig med direkte avkjørsel til E16 skal gis ny atkomst via ny atkomstveg til brannstasjonen. Dagens landbruksveg som krysser E16 er uheldig, særlig med en ny utrykningsavkjørsel nær denne. Framtidig driftsatkomst for landbruket må avklares i planarbeidet.</p>	<p>Det stemmer at den eksisterende boligen som i dag har direkte avkjørsel til E16 i fremtiden er planlagt å benytte den samme atkomsten som velges for brannstasjonen, utenom utrykning.</p> <p>Framtidig driftsatkomst for landbruket er tema i trafikkanalysen og i planarbeidet.</p>	<p>Tas til orientering.</p>
<p>4 Statsbygg</p>		
<p>Planområdet grenser direkte til Statsbyggs eiendom Kartverksveien 21 (gnr/bnr 38/98).</p>	<p>Varslingsgrensen grenser til Statsbyggs eiendom. Det er ikke sikkert at den endelige plangrensen vil gjøre det. Det avhenger av valg av atkomst.</p>	<p>Tas til orientering.</p>
<p>Kartverket er underlagt sikkerhetsloven, og forvalter skjermingsverdige objekter og infrastruktur som er samfunnskritisk. Rundt eiendommen er det etablert et gjerde som inngår i sikring av den skjermingsverdige infrastrukturen. For at gjerdet med tilhørende sikringssystem skal ha den sikringseffekten som er tiltenkt, må det være helt og uskadet. Gjerdet bør gå helt ned til bakken. Det må ikke etableres/plasseres gjenstander som eksempelvis paller/kontainere tett inntil gjerdet (maksimum 4 meter). Statsbygg ber om at dette hensyntas i det videre planarbeidet, samt ved</p>	<p>Det vil bli tatt hensyn til dette i det videre planarbeidet, samt ved bygge- og anleggsarbeider i forbindelse med tiltak.</p>	<p>Tas til orientering.</p>

bygge- og anleggsarbeider i forbindelse med tiltak.		
Det er viktig at kabler og annen teknisk infrastruktur tilknyttet Kartverkets lokaler, som ligger sør for og på utsiden av sikringsgjerdet, ikke skades ved gjennomføring av tiltaket.	Plassering av kabler og annen teknisk infrastruktur tilknyttet Kartverkets lokaler vil bli innhentet og hensyntatt ved gjennomføring av tiltaket, hvis det ansees som nødvendig.	Tas til orientering.
5 DSB		
DSB har ingen innspill knyttet til konsekvenser for friluftslivet i området, som er hovedgrunnen til at det stilles krav til konsekvensutredning.	Tas til orientering.	Tas til orientering.
DSB ønsker derimot å påpeke at direktoratet forutsetter at krav i brann- og redningsvesen-forskriften overholdes ved utbygging av ny hovedbrannstasjon, herunder særlig kravet til utrykningstid etter forskriftens § 22.	Krav i brann- og redningsvesen-forskriften vil bli overholdt i planarbeidet.	Tas til orientering. Krav til utrykningstid har vært en av de viktigste grunnene for å starte opp arbeidet med å få på plass ny brannstasjon for Ringerike og Hole kommuner.
6 NVE		
På grunn av stor saksmengde i forhold til tilgjengelige ressurser, har ikke NVE kapasitet til å gå konkret inn i alle varsler om oppstart til reguleringsplaner. NVE vil prioritere å gi konkrete innspill og uttalelser til reguleringsplaner der det bes om faglig bistand til konkrete problemstillinger.	Tas til orientering.	Ringerike kommune sender ofte spesial-tilpassede brev til NVE i plansaker, dersom det er spesielle problemstillinger som vi ønsker at NVE ser særskilt på, og har positiv erfaringer med dette. Det kan være aktuelt å gjøre det i denne saken.
NVE viser til NVEs kartbaserte veileder for reguleringsplan og anbefaler at den går gjennom og brukes i planarbeidet. NVE anbefaler også at deres internettsider for arealplanlegging samt NVEs kartløsninger brukes.	NVEs kartbaserte veileder vil bli gjennomgått i forbindelse med planarbeidet, likeledes deres internettsider for arealplanlegging og NVEs kartløsninger.	Tas til orientering.
Dersom planen berører NVEs saksområder, skal NVE ha tilsendt planen ved offentlig ettersyn. I plandokumentene må det gå tydelig fram hvordan de ulike interessene er vurdert og innarbeidet i planen.	Dette vil bli fulgt opp i det forestående arbeidet.	Tas til orientering. Kommunen vil sende planforslaget til NVE når den kommer på høring og offentlig ettersyn.

7 Mattilsynet		
Vannforsyning: Det er ikke oppgitt at VA skal kobles til offentlig fellesanlegg. Vi er kjent med at det ligger offentlig ledningsnett til Hvervenmoen. Vi forutsetter at ny hovedbrannstasjon kobles til eksisterende fellesanlegg.	VA vil bli koblet til det eksisterende offentlige ledningsnettet.	Tas til orientering. Kommunen har i oppstartsmøtet krevd at det skal utarbeides en fagrapport for overvann, vann og avløp i planarbeidet. Denne vil gå nærmere inn på detaljene for tilknytning til kommunalt VA.
Dyrehelse/dyrevelferd: Det er i forbindelse med eksisterende viltkorridor foreslått følgende bestemmelser: «Innenfor området tillates ikke oppført bygg eller installasjoner som kan hindre viltferdsel gjennom området. Området tillates ikke gjerdet inn. Det kan etableres parkeringsplasser og grønnstruktur innenfor området.» For å sikre fri ferdsel for hjortevilt er det ikke ønskelig med parkeringsplasser i korridoren. Det vil skape store åpne områder som vilt helst ikke vil krysse. Etablering av grønnstruktur er akseptabelt, men ikke med store åpne flater. Det må være tilgjengelig dekkvegetasjon som gir skjul.	Tas til orientering. Hensynet til hjortevilt vil bli nærmere utredet i planarbeidet og forsøkt ivaretatt i planforslaget.	Tas til orientering. Hensyn til vilt vil bli nærmere utredet i planarbeidet og forsøkt ivaretatt i planforslaget.
Plantehelse: Mattilsynet forventer at planen inneholder bestemmelsene som sikrer at det ikke oppstår fare for utvikling eller spredning av planteskadegjørere og svartlistede arter. Bestemmelsene må omfatte all bygge- og anleggsvirksomhet, som innebærer en risiko for å spre planteskadegjørere og svartlistede arter, som måtte befinne seg i jorda. Smitte kan spres både med jordmasser som flyttes og med maskiner med jord, frø og andre planterester.	Bestemmelser som sikrer at det ikke oppstår fare for utvikling eller spredning av planteskadegjørere og svartlistede arter vil bli tatt med i planforslaget.	Tas til orientering.
8 Hole kommune		
Hole kommune har inngått en vertskommuneavtale med Ringerike kommune om brann- og redningstjenester bl.a. felles brannstasjon.	Tas til orientering.	Tas til orientering.
Dagens brannstasjon ligger på nede Eikli og har begrensninger	Tas til orientering.	Tas til orientering.

for eksisterende og fremtidig virksomhet. Å flytte hovedbrannstasjonen opp til Hvervenmoen vil ha positiv innvirkning med tanke på innsatstiden for hendelser i Hole.		
Hole kommune ser positivt på at det startes opp et planarbeid for å etablere en ny felles brannstasjon på Hvervenmoen.	Tas til orientering.	Tas til orientering.
9 Forum for natur og friluftsliv (FNF) Buskerud		
Brevet er sendt på vegne av følgende organisasjoner: DNT Drammen og Omegn, Kongsberg og Omegns Turistforening, DNT Ringerike, Norges Jeger- og Fiskerforbund Buskerud, Naturvernforbundet i Buskerud, BirdLife Norge avd. Buskerud, Drammen klatreklubb, Buskerud KFUK-KFUM Speidere, Buskerud orienteringskrets, NOTS Drammen og Omegn, Buskerud Botanisk forening, Skogselskapet i Buskerud og Telemark.	Tas til orientering.	Tas til orientering.
Planarbeidet er i strid med kommuneplanens arealdel: Vi mener at det er uheldig at områderegulering for Hvervenmoen er på høring samtidig som arbeidet til arealdelen i kommuneplanen gjennomføres. Den nye arealdelen legger opp til utvidelse av næringsarealet i nord, ny brannstasjon og nydyrking. Vi mener kommunen må prioritere natur- og friluftslivsområder i den nye arealdelen, og ikke godkjenne nye planer før denne er ferdigstilt. Planene på Hvervenmoen må ses i sammenheng med øvrige innspill som påvirker friluftsområdene i kommunen negativt.	Se svar til Statsforvalteren vedrørende behandling av kommuneplanen ift. behandling av dette planforslaget.	Kommuneplanens arealdel er under revisjon. Der blir det sett på sumvirkninger for tiltakene på Hvervenmoen, og aggregert i kommunen gjort helhetlige vurderinger av friluftsområder i kommunen som helhet.
Friluftsliv: Tiltaket vil være i meget stor konflikt med friluftslivsinteresser knyttet til bruken av området. Brannstasjonen foreslås plassert	Forslag til plasseringen av brannstasjonen tar hensyn til friluftsområdet ved at den er plassert i østre	Tas til orientering. Avbøtende tiltak for friluftsliv er viktig i denne sammenheng. Konkret plassering på tomta og tilpasning til stier er viktig.

i innfallsporten til friluftsområdet og fjerner de to viktigste hovedstiene inn i området. En utbygging i dette turområdet vil redusere områdets verdi.	del av området. Nye hovedstier inn i området vil være viktig å plassere som avbøtende tiltak.	
Naturmiljø/naturmangfold: FNF informerer om naturverdier i området. Det er ventet at tiltaket vil komme i vesentlig konflikt med naturmiljøet.	Temaet naturmangfold skal konsekvensutredes. Detaljer om dette står nærmere beskrevet i kapittel 5.2.2 i planprogrammet.	Vi viser til kommunedirektørens kommentar til Statsforvalterens innspill om naturmangfold.
Bit-for-bit nedbygging av natur: FNF mener at forvaltningen av friluftsområdene i kommunen ikke er bærekraftig og ikke oppfyller FNs bærekraftsmål knyttet til naturmangfold og folkehelse. Det foregår en bit-for-bit- nedbygging av nærturområdene i og rundt Hønefoss. FNF mener at Ringerike kommune må prioritere å ivareta de gjenværende grønnstrukturene i og rundt Hønefoss, og sette opp arealplanen ut ifra disse.	Tas til orientering.	Tas til orientering. Det vises til kommunedirektørens kommentar i andre rad linje i innspillet til FNF.
10 Ringerike orienteringslag		
Planforslaget innebærer at et hardt presset nærfriluftsområde vil bli ytterligere redusert og snart forsvinne dersom det ikke settes en varig grense for nedbyggingen på Hvervenmoen. En slik grense trodde vi var satt, men de framlagte planene viser at det er det ikke.	Tas til etterretning.	Tas til etterretning. Det skal ifølge planprogrammet utarbeides en friluftslivsutredning i henhold til gjeldende metodikk i Miljødirektoratets veileder M-1941. Når det gjelder friluftsliv skal det ifølge planprogrammet utarbeides en friluftslivsutredning i henhold til gjeldende metodikk i Miljødirektoratets veileder M-1941. Detaljer om dette står nærmere beskrevet i kapittel 26 i planprogrammet.
Ringerike o-lag har i alle år brukt Hvervenmoen svært aktivt både til trening og arrangementer. Hvervenmoen er også viktig som trimarena for nærliggende bedrifter og et stort gode både for disse og bebyggelsen sør for Hønefoss.	Tas til etterretning.	Tas til etterretning.
Planene som er framlagt, er i strid med kommuneplanens arealdel der området er regulert	Se svar til Statsforvalteren vedrørende behandling	Kommuneplanens arealdel er under revisjon. Der blir det sett på sum-virkninger for tiltakene på

<p>til LNF-område og hensynssone friluftsliv der nettopp slikt tiltak som foreslås ikke er tillatt. Vi synes nå å se en gjentakende utfordring i kommunens forvaltning av sine friluftsområder der en tilsynelatende endeløs rekke av bit-bit nedbygginger ødelegger nærfriluftsområdene rundt byen. Dette oppfatter vi er i strid med kommunens mål for folkehelse og de bærekraftsmålene kommunen selv har lagt opp til at skal være styrende for arealpolitikken. Planen bør utsettes til arbeidet med kommuneplanens arealdel er ferdig. Vi synes planen skal behandles som et innspill til kommuneplanens arealdel slik at man kan se alle innspill til planen i en helhetlig sammenheng.</p>	<p>av kommuneplanen ift. behandling av dette planforslaget og til ønske om utvidelse av planområdet.</p>	<p>Hvervenmoen, og aggregert i kommunen gjort helhetlige vurderinger av friluftsområder i kommunen som helhet.</p> <p>I forslag til ny arealdel som har vært på høring ligger arealet inne som offentlig tjenesteyting. Adkomstveg og utrykningsvei blir ikke avsatt i kommuneplanen siden plankartet ikke viser lokalt vegnett.</p>
<p>Vi vil ikke motsette oss at området nærmest E16 utvikles til brannstasjon, men vi motsetter oss sterk en plassering av brannstasjon innenfor friluftsområdet og særlig den planlagte adkomstveien som legges i friluftsområdet på ytterkanten av gjerdet. Denne vil være svært ødeleggende for Hvervenmoen som nærfriluftsområde og vår o-aktivitet i området. Vi mener det må være mulig å finne bedre og mer bærekraftige løsninger for adkomstveien og den delen av planen som inngår i friluftsområder i sør.</p>	<p>Tas til etterretning.</p>	<p>Tas til orientering.</p> <p>Trafikkanalysen i tillegg til andre utredninger, særlig om naturmangfold og friluftsliv blir viktig i valg og utforming av adkomstveg.</p>
<p>11 BCC Hønefoss</p>		
<p>BCC Hønefoss uttrykker bekymring angående planavgrensningen som inkluderer deres eiendom gnr. 38 bnr. 150. Deres eiendom er avsatt til "Offentlig eller privat tjenesteyting", med mulighet for bruk til bl.a. kirke eller annen religionsutøvelse. Det er svært begrenset antall eiendommer i kommunen som er avsatt til dette formålet, og en innskrenkning av</p>	<p>Tas til etterretning.</p>	<p>Tas til orientering.</p> <p>Trafikkanalysen i tillegg til andre utredninger, særlig om naturmangfold og friluftsliv blir viktig i valg og utforming av adkomstveg.</p>

eiendommen slik planavgrensning nå er vist, vil ha betydelige konsekvenser.		
BCC Hønefoss ber om at det vurderes alternative løsninger som ikke påvirker deres eiendom negativt. De forstår behovet for en ny hovedbrannstasjon, men mener at det bør vurderes alternativ plassering av vei fra brannstasjon til Monserudveien, spesielt med tanke på tilgjengelig område på naboeiendom gnr. 43 bnr. 1. De informerer i tillegg om at den planlagte nye gang- og sykkelveien langs Monserudveien kreve felling av flere høye bjørketrær, som vil medføre en innskrenkning av utendørsområdet hvor de jevnlig oppholder seg. Å legge veien inn på deres eiendom vil ikke bare hindre deres fremtidige planer, men det vil også innskrenke det arealet de allerede benytter.	Se svar til Statens vegvesen om behandling av de to alternative atkomsttraseene.	Tas til orientering. Se kommunedirektørens kommentar i linja over. Planarbeidet skal vurdere og beskrive konsekvenser for naboer.
BCC Hønefoss ønsker også å delta aktivt i dialogen og håper på muligheten til å gi ytterligere innspill og argumentasjon i løpet av planprosessen.	Det vil bli mulighet til å gi ytterligere innspill når planen legges ut til offentlig ettersyn.	Viser til forslagsstillers kommentar til dette. Ifølge fremdriftsplanen vil planen komme på høring våren/sommeren 2024. Dere vil da få et eget brev.
12 AKA		
AKA er berørt grunneier og forslagsstiller for reguleringsplan 471.	Tas til orientering.	
Merknader til foreslått planprogram:		
AKA påpeker at 0-alternativet må ta utgangspunkt i utbygging i tråd med gjeldende reguleringsplaner, ikke bare dagens situasjon/arealbruk innenfor planområdet.	Vi er enig i at gjeldende reguleringsplaner skal være med i 0-alternativet i planprogrammet.	Tas til orientering. Dette er endret i planprogrammet.
Det må utredes muligheten for avvik fra byggegrensen etter vegloven når det gjelder adkomstvei fra Monserud til område for brannstasjon.	Eventuelt behov for avvik fra byggegrensen etter vegloven vil bli avklart i forbindelse med trafikkanalysen.	Tas til orientering. Byggegrenser fastsettes i reguleringsplan.
AKA kan ikke se at kommunen som forslagsstiller så langt har fulgt opp vedtaket fra kommunestyret om at det som en	Det har vært flere innledende møter med SVV for å diskutere ulike trafikk-løsninger. Vi	Tas til orientering. Om dialog med AKA i reguleringsplanen.

<p>del av planarbeidet skal føres dialog med grunneiere på Hvervenmoen for å se på trafikkløsninger som er best mulige for hele området. AKA kan heller ikke se at utredninger rundt dette fremkommer av forslag til planprogram, og det bes om at krav om dette tas inn.</p>	<p>er kjent med at AKA ønsker ny utkjøring på E16 fra sitt område med rundkjøring. Dette har SVV vært tydelig på i tidligere møter og også i sin uttalelse til oppstart, ikke er akseptabelt. Det har ikke vært grunnlag for dialog tidligere da man har sett på Monserudveien som adkomst til planområdet.</p>	<p>AKA var til stede både i oppstartsmøtet og informasjonsmøtet for reguleringsplanen, og vil få saken igjen når planforslaget skal på høring og offentlig ettersyn vår/sommer 2024, ihht fremdriftsplanen.</p>
<p>Det stilles spørsmål til om det i opplyst trafikkmengde til brannstasjonen er hensyntatt kommunens mål om et publikumsrettet anlegg.</p>	<p>Trafikkmengde det skal planlegges for, vil bli sjekket ut i forbindelse med trafikkanalysen.</p>	<p>Tas til etterretning.</p>
<p>Det må utredes tilstrekkelig hva som vil være mest hensiktsmessig helhetlig trafikkløsning for området. AKA anmoder om at planforslag i plan 471 hensyntas i trafikktutredningene.</p>	<p>Planforslag 471 vil bli tatt med i grunnlag for trafikkanalysen.</p>	
<p>AKA har gjennom utvikling av området og tidligere rekkefølgekrav gjort tiltak på vegnettet som gjør at vegnettet har den kapasiteten det har i dag. AKA legger til grunn at reguleringsforslaget legger opp til rekkefølgekrav slik at kommunen forholdsmessig er med på eventuelle kostnader for tiltak Statens vegvesen måtte pålegge for videre utvikling av Hvervenmoen totalt sett.</p>	<p>Aktuelle rekkefølgekrav for vår plan vil bli tatt med i reguleringsplanen.</p>	<p>Det vises til forslagsstillers svar på dette.</p>
<p>Det er i skissene lagt opp til mulig utrykningsvei over gbnr. 38/200. Eiendommen er i gjeldende plan regulert til næring. Eiendommen inngår også i planforslag 471 som har vært til 1. gangsbehandling og høring. AKA ønsker minst mulig inngrep på gbnr. 38/200. Det må utredes hvilke konsekvenser planforslaget, herunder areal til veg, vil få for utvikling av gbnr. 38/200 i tråd med gjeldende plan og innsendt planforslag (471).</p>	<p>Pga. overlappende planleggingsperiode mellom denne planen og planforslag 471, sendte Nordic inn merknad på vegne av Ringerike kommune som forslagsstiller der vi oppfordret kommunen til å koordinere disse to detaljreguleringsplanene, slik at et mulig forslag til utrykningstrasé er på plass før et vedtak av plan ID471 fattes.</p>	<p>Planforslaget til plan 471 har fått en rekke innsigelser, og kommunen er i prosess for å prøve å løse disse. Det er viktig at de to planene blir sett i sammenheng.</p>

Det må utredes om utrykningsvei og landbruksvei kan samkjøres i mest mulig grad, og om det ikke er mulig, hva som kan være mulig minsteavstand mellom dem.	Dette vil bli utredet som en del av trafikkanalysen.	Tas til orientering.
Av planmaterialet fremstår det som at adkomst vil kunne skje via nyetablert vei fra Monserud eller alternativt via eksisterende veinett på Hvervenmoen inn over gbnr. 38/200. Det må utredes hvordan dette alternativet vil påvirke trafikken på Hvervenmoen.	Se svar til Statens vegvesen om behandling av de to alternative atkomsttraseene.	Trafikkanalysen i tillegg til andre utredninger, særlig om naturmangfold og friluftsliv blir viktig i valg av adkomstveg.
Innspill til planarbeidet:		
Inngrep på gbnr. 38/200 vil medføre tapt utbyggingsareal for næring/handel. Det bes om at arealinngrepet på gbnr. 38/200 unngås, eventuelt gjøres så lite som mulig.	Tas til etterretning.	Tas til etterretning. Se også kommunedirektørens kommentar til punkt rett over om hvilke utredninger som er viktig i valg av adkomstveg.
Det er viktig at muligheten for helhetlige trafikkløsninger i området blir tilstrekkelig avklart.	Tas til orientering.	Tas til orientering.
Det bes om at det holdes tett dialog og løpende kontakt med AKA.	Tas til orientering.	Tas til orientering.
13 Kathinka Mohn		
Mohn ønsker å gjøre oss oppmerksomme på at gnr./bnr. 38/134 også ser ut til å bli berørt av planen. Eiendommen eies av Mohn, men Mohn er kun varslet opp mot planens berøring av gnr./bnr. 38/1.	Tas til orientering.	Tas til orientering.
14 Kristian Øveren		
Øveren informerer om at han ikke får opp vedleggene.	Vedleggene ble sendt på nytt til Øverens e-postadresse.	Verken forslagsstiller eller kommunen har mottatt ytterligere merknader fra Kristian Øveren.
15 Håkon Lindstad		
Lindstad påpeker viktigheten av å opprettholde adkomstveien for Hverven gård. Eksisterende gårdsvei har ikke begrensninger til hva slags kjøretøyer den benyttes til. Lindstad mener at det ikke er en akseptabel løsning at lastebiler og personbiler skal	Forslagsstiller er enig med Lindstad at det er viktig for drift av gården at eksisterende atkomstvei eller tilsvarende opprettholdes/sikres. Dette vil avklares i	Kommunedirektøren stiller seg bak svaret til Håkon Lindstad.

kjøre lange omveier for å komme til gårdens arealer og driftsbygninger. Lindstad forventer at dette tas hensyn til i reguleringsplanen.	arbeidet med trafikkanalysen og behandles i planforslaget.	
Lindstad viser også til innsendte innspill som er kommentert i referatet fra oppstartsmøtet.	Tas til orientering.	Innspillene fra Lindstad til referatet fra oppstartsmøtet er tatt med i referatet, hovedsakelig som etterskrift.
16 Karin Elisabeth Møller		
Møller uttaler seg som deleier i Solmøllen DA, som driver Stall Monserud, et idrettsanlegg for hestesport.	Tas til orientering.	Tas til orientering. Hestesport og ridning inngår under det som skal utredes i konsekvensutredningen under temaet friluftsliv.
De er bekymret for to forhold: <ul style="list-style-type: none"> • Nedbygging av friluftsareal • Økt trafikkbelastning og økt støy 	Tas til orientering.	Tas til orientering. Økt trafikk vil bli utredet i trafikkanalysen. Det skal gjennomføres en støyvurdering med beregninger, i henhold til gjeldende retningslinje for støy i arealplanlegging, T-1442.
Møller informerer om at skogen er flittig brukt av flere aktører og at det er et viktig rekreasjonsområde for områdets innbyggere og ridesenteret. Skogen er blitt betydelig nedbygd i løpet av årene. Ytterligere nedbygging av skogen utfordrer flerbruken. Anlegget vil i stor grad sperre for muligheten for å passere trygt til skog på andre siden av E16 uten å måtte ferdes direkte på svært trafikkert vei.	Tas til orientering. Temaene friluftsliv og naturmangfold skal konsekvensutredes.	Tas til orientering. Friluftsliv er en del av konsekvensutredningen, og avbøtende tiltak vil bli svært viktig i planen.
Møller informerer om at det er stor trafikkbelastning gjennom rundkjøringen og mye trafikk inn til butikker og virksomheter. Møller mener at utrykning med blålys og sirene vil øke risikoen for trafikkulykker og kø. Støyen vil prege det tilstøtende friluftsarealet og redusere den rekreative verdien.	Det vil bli utarbeidet en trafikkanalyse i forbindelse med konsekvensutredning av planforslaget. Der skal de trafikale konsekvensene av tiltaket utredes. Det skal også gjennomføres støyberegninger og støyvurderinger av planlagt bebyggelse og veianlegg.	Tas til orientering.
17 Ståle Hansteen		
Innspill til planarbeidet:		
Hansteen uttrykker at det er en dårlig idé med adkomst fra Monserudveien, med ny vei	Se svar til Statens vegvesen om behandling av de to	Trafikkanalysen i tillegg til andre utredninger, særlig om

<p>mellom næringsområdet og skogen. Å bygge en uforholdsmessig lang omvei, i stedet for å benytte Hvervenmoveien som adkomst, innebærer unødvendig arealbeslag, drift- og vedlikeholdskostnader. I tillegg vil den nye vegen medføre støy og lysforurensning som vil forringe naturområdet og redusere områdets verdi for rekreasjon og friluftsliv.</p>	<p>alternative atkomsttraseene.</p>	<p>naturmangfold og friluftsliv blir viktig i valg av adkomstveg.</p>
<p>Planområdet bør utvides til å omfatte gangforbindelse mellom brannstasjonen og bussholdeplassen ved Hvervenmoveien 47. Det mangler fortau på den siden av Hvervenmoveien hvor bussholdeplassen ligger.</p>	<p>Eventuelt behov for fortau til bussholdeplassen ved Hvervenmoen 47 vil bli vurdert i trafikkanalysen. Det vil kreve ny kunngjøring å utvide varslingsgrensen for dette planarbeidet.</p>	<p>Det er ikke aktuelt å varsle en eventuell utvidelse av planområdet på dette tidspunktet før trafikkanalysen er utarbeidet. For øvrig vises det til kommentar fra forslagsstiller.</p>
<p>Hansteen anser det som uinteressant med omtale av 15 og 17 år gamle forarbeider til Formingsveileder for Ringerike kommune på side 19 i planprogrammet. I stedet kunne plassen vært brukt til å omtale hvilke tema veilederen berører eller hensikten med formingsveilederen. Hansteen anbefaler kommunens rådgivere om å sette seg inn i veilederens innhold og bruke dette både i arbeidet med å designe / illustrere ny brannstasjon og ved utforming av bestemmelsene til planen.</p>	<p>Kommentar til henvisning til eldre forarbeider til Formingsveileder tas til etterretning.</p>	<p>Teksten om forarbeidene til formingsveileder er nå fjernet fra planprogrammet.</p> <p>Kommunedirektøren takker for innspillet fra Hansteen om innholdet i formingsveilederen og dette vil være verdifullt bidrag til utforming av bygning og uteområder, bestemmelser og videre når saken kommer til byggesak.</p>
<p>Innspill til planprogrammet:</p>		
<p>Mulighetsstudien fra januar 2021, som ligger til grunn for planarbeidet, konkluderer med at både Hvervenmoen sør-øst og Hvervenmoen sør er egnede plasseringer for ny hovedbrannstasjon. Begge alternativene bør konsekvensutredes. Både kommunestyret og regionale myndigheter som skal ta stilling til planforslaget trenger et godt beslutningsgrunnlag. Dersom begge alternativene ikke blir</p>	<p>Se svar til Statsforvalteren vedrørende utvidelse av planområdet.</p>	<p>Se kommunedirektørens kommentar til Statsforvalterens innspill på dette punktet.</p>

konsekvensutredet, er det fare for at vedtak i saken blir gjort på sviktende grunnlag.		
Hvervenmoen sør-øst innebærer, i motsetning til Hvervenmoen sør, bygging på område som i flere tiår har vært omdisponert til byggeformål, uten å bli bebygd. Konsekvensen av å endre dette området fra et byggeformål til et annet byggeformål, er mindre enn konsekvensen av å endre planforslagets område fra naturområde til byggeformål.	Tas til orientering.	Tas til orientering.
Økosystemtjenester er i forslag til planprogram angitt som et ikke aktuelt tema. I området vokser det både spiselige sopp og bær. Hansteen mener at dette burde utredes og i det minste omtales i planbeskrivelsen.	Vi ser verdien av å omtale skogens økosystemtjenester i planbeskrivelsen.	Planen skal vurderes etter naturmangfoldloven §§ 8-12. § 10 omfatter økosystemtilnærming og samlet belastning. Kommunedirektøren vurderer at det er tilstrekkelig at dette blir omtalt i planbeskrivelsen, basert blant annet på funnene i konsekvensutredningen.
Hansteen synes det er ubegripelig at nasjonalt og internasjonalt fastsatte miljømål er angitt i forslaget til planprogram som ikke aktuelt. Han tror planforslaget vil være i strid med både lokale og nasjonale miljømål, og han mener at dette må belyses.	Vi ser verdien av å omtale hvordan planforslaget virker på både lokale og nasjonale miljømål i planbeskrivelsen.	Kommunedirektøren synes det er en god løsning å omtale dette i planbeskrivelsen.
Hansteen ser ikke behovet for at temaet kriminalitetsforebygging skal konsekvensutredes ettersom behovet for å forebygge kriminalitet på Hvervenmoen ikke er påfallende stort. Belysning må gjerne beskrives, og da helst sett opp mot kommunens retningslinjer om å unngå lysforurensning, nedfelt i Formingsveileder for Ringerike kommune (2021). Virkningen av belysning er relevant, særlig på natur og dels i forhold til friluftsliv.	Avsnittet med kommentar til kriminalitetsforebygging tas til etterretning. Formingsveileder for Ringerike kommune vil benyttes i planarbeidet.	Tas til etterretning. Lysforurensning er et tema som skal vurderes og beskrives i planbeskrivelsen.